

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.
Bérmontelen leveleket csak ismert kézzel fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjazás szerinti:
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap után szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Helyben hazhoz hordva:
Egész évre . . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 t.
Negyed évre . . . . . 3 frt.
Egy óra . . . . . 1 frt.

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . . . 14 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 7 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 3 frt 50 kr.
Egy óra . . . . . 1 frt 30 kr.

Hirdetések helyben fisztendők.

Az aradi iparosok ünnepe.

Arad, szeptember 3.

Az aradi iparosság nagy ünnepet ül ma. Az összetartásnak, mely az aradi ipartestületet alakulásakor és azóta egész működése alatt jellemezte, meg van gyömtölve: házat emelt magának, hogy annál hatásosabban törhessen küljei felé. Az aradi ipartestület különben eddig is példaként állott az ország előtt, a mint azt a központi közlönyök is gyakran elismerték. Szervezete és vezetése mintaszerű volt s ezért érintette kevésbé az általános közgazdasági válság is az aradi iparosságot. Az aradi iparosok nem estek kétségbe, hanem dolgoztak és megmaradtak a fejlődés útján, a mit a kiállításokon szerzett annyi elismerés is bizonyít. Mintha csak megfogadták volna Kossuth szavát, a ki a védegyelet alakításakor mondotta, hogy az ipar és szorgalom a nemzetek jólétének leghatásosabb tényezője, melynek lehető legnagyobb munkásságra kifejtése nélkül, az idegen szorgalmatölí tributariussá fűggésnek szellemi s anyagi nyomoraitól, nem lehet menekedni.

Az önállásnak, a jólétnek alapját a munka és szorgalom veti meg. Ennek a munkának és szorgalomnak Arad évtizedek óta hazája volt, a mint fejlődése mutatja. Arad, a nagyok és az állam különös pártfogása nélkül, saját erejéből, ipara és kereskedelme által lett az a mi: az ország egyik legkiválóbb emporiuma. Hiába való minden erőlködés egy város nagyváltételére, ha az életét erő: az ipar és kereskedelem luktetése nincs meg. Aradon meg van ez ezért nő és halad fokozatosan. Lassan meg fogjuk érni azt is, hogy majd paloták emelkednek abból a vagyon jólétekből, melyet ez a a luktető erő szerez meg. Egyelőre közös erővel építettek egyet, hogy hirdetője legyen a munka és szorgalom diadalának s hirdetője az ipari tevékenység fontosságának.

Ma már az iparostól is többet ki-

ván a világ képzettség és művelődés dolgában, mint azelőtt. Nem rég egy érdemes munka jelent meg a fővárosban a magyar ipar uttoról: s ennek előszava igen jól mondja, hogy a művelt iparosság helyzete a magyar társadalomban ma sokkal kedvezőbb, mert elértük azt az időt, hogy ma már az iparos fogalma alatt nemcsak a kérges tenyerű tipikus kézművest értik, hanem a művelt, képzett, a kor színvonalán álló s a legelőkelőbb osztályokkal egyenrangú, felvilágosodott polgárt.

Az aradi iparosság ez irányban is elől jár s nevelti az ipari állás tekintélyt műveltségével és a közügyek iránt való érdeklődésével. A fiatalabb iparos nemzedék oktatására pedig az iparosság egyeteme a várossal karöltve szintén kiváló gondot fordít, megértve a kor intó szavát. Minden állásnak, minden hivatásnak meg van a maga jelentősége egy nemzet életében. Ezek között az egyik főhelyt illeti meg az ipart, s ezért kell az iparos ifjúságra beleoltni, hogy a becsület, a tisztesség, a tökéletesedés terén igyekezék fejlődni és haladni, s hogy nem csak mint közönséges munkások kell napi munkáját lerónia, hanem gondolkodnia kell ipara természetéről, be kell hatolnia mestersege titkaiba, fejlesztenie kell iparát, tökéletesítenie önmagát, s így a kor színvonalára emelni mind a kettőt.

Az aradi iparosság jelene biztató reánk nézve a jövőt illetőleg is. A hol az összetartás ilyen eredményt mutat fel, ott lehetetlen nem bízni a jövőben.

Legyen az a ház, melyet ma felavatnak, alapja az aradi ipar tovább fejlődésének, s ezzel együtt alapja Arad városa fejlődésének is, hogy az ország közjába érdekében még több hatással felhessen meg annak a kulturális misszióknak, mely számára itt az Alföld szélén ki van jelölve.

Azokat pedig, kiket a szép eredmény elérésében érdem illet, környezze a polgárság elismerése.

A bán és a horvát nemzeti párt. Zárórából írják a hó 2-ikáról: A nemzeti pártkor ma este tartott ülésében Kluen-Hédervári gróf ban is részt vett. Belpécskor viharos és számit nem akor zsió-kiáltások hangzottak fel. Vukotinovic pártelnök tartalmas beszéddel üdvözölte a bán, melyben kifejtette, hogy a párt feltételül bizik benne. Hangsúlyozta továbbá azt is, hogy a bán és a párt között a legjobb egyetértés uralkodik s ugy nözeteik, mint törekvéseik megegyeznek. A bán megköszönte a rokonszenves fogadtatást és a párt részéről kifejezett bizalmat. Beszède további fonáln szorosán ahhoz tartottamagát, amit a nemzeti párttól való elbucuzásokor mondott. Az utóbbi évek alatt — ugymond — sikerült egyrészt az allamaszmét megerősíteni másrészt az ország jogait minden irányban megörizni. Kétséget nem szenved, hogy ezt az eredményt csakis a kormány és a párt közti uralkodó is egyetértésnek lehet köszönni. Végül abbéli reményének ad kifejezést, hogy ezt a jó egyetértést a jövőben sem fogja semmi sem megzavarni. A bán beszédét élénk tetszéssel fogadták. Ezután a pártkör jegyzőve: Barlovics és Popovics képviseelőket, pénztárossá pedig Pavics képviselőt választották meg. Azután megalakították a candidationalis bizottságát, melynek tagjaivá lettek: Czerkovics, ifj. Erdöly István gr., Gyurgyevics, Inkey Nándor br., Itlinger főispán, Kovacsics István, Kusavics, Milekics, Pejacsevich Tivadar gróf főispán, Stram, Vukotinovic, Bartol br. és Zmajics.

A dohányjüvedék emelkedése. A magyar dohányjüvedék a folyó év első felében, a mint az állammintarba beszállított összegek mutatják, — igen szép jüvedelmi szaporulatot adott. Az előirányzat már jelentékeny, emeltelt a múlt évi bevétellel szemben és ez előirányzat is 600,000 forintal több jött be, a múlt évi bevétellel képest, pedig összesen 1.769.633 fittal több a jüvedelem, a mi 11 3/4-nak felel meg. Az idén évben ugyanis 15.541,130 frt volt, az idén 17.310,753 tesz a bevétel. A folyó év első felére az előirányzat 16.650 000 frtot tett. A szaporulat különösen a pipadobányáknál jelentékeny. E rovatnál 30%, a szivarkánál 16%, szivarkánál 10 2/4. Ebből esik a belföldi szivarka keresztszámban 100,000 frtnyi, a szivarkára 273,000 frtnyi többlet. A külföldi szivarka 3673 frt. A szivarkánál 1.223,000 frt a szaporulat.

hezzel a válság nélkül horgonyoznak a boldogság révébe. E csékély vagy emberek az ő elért életéveljüket oly idyllen festenek, hogy szinte tagadnak azt, hogy az ember életében a nagy szenvedélytöl törekvés, és bizar vagy egyéb, mint beteges indés volna. De nagyon igaz az, hogy a dithramb sohase sikerül ugy, mint az elégia. S noha a Hajnalka kedves, egyszerű stílya akkor, mikor csendes emberek csendes sorsával bibelődik, szüntelen közvetlenül a színek szél, megköpöbb akkor, mikor ebben a keresetlenségben állásimik valami kis szelid melancholia. Mesterileg képes részvetit kibresztetni. Ha szelid lelkében afele könnyen kibekithető bánat dul is, az olvasó egész részvetit feltámasztja, s valóban alig van ironiánk, ki oly keresztelen egyszerűséggel, annyi bajjal tudna igazán a szívünkhoz beszélni.

Adjuk oda érdem szerint a második helyet egy ironiának, kinek egészségi állapotáról akent érkeztek a hírek, mint haborus időben a bürzéről, s kiért egy év óta annyit druckoltunk. Valami nagy rokonság van ő és Hajnalka között. Szintén ugy tudja kezelni a tollal, hogy a mit eunek segítségével a papírra vet, az önkénytelenül hódít. Gondolatának az a legszebb hája, hogy végtelen keves követelésül. Kicsit pessimista, kicsit satirycus, de közbe jószágos lelke akent szűrlődik ki, mint a lahajló nap sugara a szemhatár aijan gyulemlétt felhökön át.

Van egy tárczairónk, a ki mester az áll-nevek kutatásában. Valahány tárczát irt, anynyi néven. Pedig az aradi összes, nyomdák-nak adna dolgot, ha válogatott dolgoiból köteteket rendezne. S e dolgok valóban egy encyclopedista tárczairótól beszélnek. Lenne a közt tudományos feccség, vasárnapi csévegés, mindenféle svéd, dán, és meg talán ázsiai nyelvekből is fordítás, — s a prozai stíly mindenféle geneje magyar nyelvén. Meglenne benne énekelve a megyei „t. h.” vagy négy tuczadszor s verőfényes játszi kedélyvel szapulgatva egyik-másik idősziaki esemény, melyek annak idején, lehet, történeti kütők lennének. Es ennyi munka mellett a szerző nevét a tulso megye is alig ismeri. A napisajtó névtelen munkása, a ki nem egyszer „munszajólt” fog tollat, de a muszaj halasa alatt is olyanokat irt, hogy egész nap derült kedélyvel ringat be ebbe a bolondos életbe, a hol legnagyobb okosság egész lélekkel örülni a jelennek s gyorsan elhajítani a bánat.

Janeó Benedek dr. kevés tárczát irt, de a mit aztán irt, az meg van írva mesterül. Gyönyörű szép próza, melyből, ugy tünik fel, csak a rimek hiányzanak, hogy költemény-

Az ismétlő fegyverek. A közös hadügyi igazgatás, mint azt annak idején jelentettük volt, a hadsereg első tényleges szükségletének (tartalek készlet nélkül) megfelelő ismétlő fegyverek idején való, nem is teljes háromévet igénylő szállítása végett az osztrák fegyvergyárral egy szállítási határidőt és a fokozatosan csökkenő árát megállapító szerződést kötött: a fizetési módokat illetőleg azonban még eddig egyezés nem történt, mert a két kormány, ha a fegyvergyár nagyon csékély, a jelenlegi pénzületnek megfelelő költsélmézesi kamatban meg nem nyugzik, akkor az egész összeget tíz évi visszafizetés mellett esetleg külön hitelművellet utján fogja beszerezni és a fegyverek a mindenkorai szállításhoz mérten azonnal kifizetend. Végleges elhatározás szeptember vége előtt nem történi meg. Ép ugy a honvéd hadseregnek a fegyverekkel való ellátását illetőleg elhatározás még nem történi, minthogy az osztrák fegyvergyárral az irányban folytatott alkudozás sem a szállítási idő megállapítását, sem pedig a fizetési módokat illetőleg, megegyezésre nem vezettek.

KÜLFÖLD.

Az új oszár találkozás. A küszöbön álló eszászártalálkozásra vonatkozólag egyre több hir morúl fel. A „National Zeitung” a következökét írja: „Ha a eszászártalálkozás, mely e hó 10-re, szombatra helyezett kiállításba, csakugyan végbemegy, e jelentőség első sorban csak személyes jellegű lesz. Hogy Vilmos eszászár minő nagyra tartja család hagyományait, melyek Oroszország felé irányulnak, ismeretes dolog, maszról az is bizonyos, hogy Sándor csár mindig rendkívül kegyelettel viseltetett az agy eszászár iránt. Stettini hírek szerint a palotában a eszászár lakosztálya felett négy szobát rendeztek be a csár számára. A eszászár a szintén Stettinbe megy, hasonlóképpen Bismarck herczeg is, ki több oldalról jövő jelentések szerint szintén jelen lesz az uralkodók találkozásán.

Az új bolgár kormány. Az új bolgár kormány a „Havas”-ügynökség jelentése szerint megalakult és tagjai: Stambulov mint elnök, Stranznykó külügyi, Nacssevics pénzügyi, Stoillov igazságügyi és Mutkurov hadügyi miniszterek.

Bismarck mint követitő. Jól értesült körökben megerősittek azt a hirt, hogy a porta Bismarck herczegert kérte fel: lépjen közbe Ernrotb tábornok Sophiába való küldetésének érdekében. A porta-körökben

azt hiszik, hogy Bismarck a megbízást elvállalja.

A román földön lakó bolgár emigránsok körében is egy idő óta nagy izgalom uralkodik. Döli-Oroszországból érkezett jelentések szerint pedig a letelepedett bolgár szökvevények jóformán valamennyien eltávoztak onnét. Hir szerint legtoább közülök a Dunán felfelé vettek utjukat és valószínűnek tartják, hogy újabb tervek vannak készületben a jelenlegi bolgár uralom megbukttatására. Természetesnek találják, hogy e mozgalmat több oldalról s így a többek közt Szerbiából is egyidejűleg kezdeményezik. E tervnek már hónapokkal azelőtt megkísérlett kivitele a szerb kormány ébersége folytán hajtórést szenvedett.

Uj államosny Bulgáriában. Az „Orsz. Ert.” jelentése szerint a szerb kormány oly tervnek jutott tudomására, mely szerint 50 bolgár és ruméliai szökvevény egy Adschiove nevű egyén vezetésé alatt es az odessai sláv bizottság segítségével a szerb-bolgár határon államosnyt szándékoznak megkísérteni. Ennek következtében mindkét határon megfelelő elővigyázati rendszabályok tettelek. Másrészt a Konstantinápolyban tartózkodó bolgár szökvevények egyre nagyobb számban jelentik ki hódolatukat. Többek közt Hakanov, Kelet-Rumélia volt közmunkaministere és Pavliov vonatkozólagi föllelör küldtek hódoló táviratokat Ferdinánd fejedelemhez, ki azokért köszönyt fejezte ki.

LEGUJABB POSTA.

Németország magatartása a bolgár kérdésben. Berlinből, hitel érdemelek bizonyult melyről írják a „Pester Correspondenz”-nek: „Mint néhány napja onok előtt kifejtettem, a német külügyi hivatal a bolgár kérdésben egészen Vilmos eszászár személyesen adott utasítását követi s Oroszországot következetesen támogatja mindenben, a mit ez a berlini szerződésre való hivatkozással javaslatba hoz, hogy azt ottalmazzin és a szándékos megsegés ellen megvédeni akarja, minek állításába Oroszország bele nem fűrad. Az orosz politika Bulgáriára vonatkozólag legujabb pháziásában is örvend Németország támogatásának és nevezetesen az Oroszország részéről tett javaslatot illetőleg, hogy a volt bolgár tábornok, Ernrotb mint Törökország által ideiglenesen ki-nevezett kormányzó küldésük Bulgáriába, il-

egy-egy költő ömlengés, de akár így, akár úgy, mindenképen hódít és elragad. A piggya ferék papushökődéséit characteristicusabb hangon talán nem írja senki.

Es most fogjuk a szót rövidebbre. Az aradi lapok hasábjain nagyon kedvesen tudnak írni utazásairól Kunecz Elek, Milek Lajos dr., Wadowszky V. Emilia. Akalmi tárczákat ír E. Illés László, ki valami norma-napon rendszeresen emlékedéseket irt az ünnep nevezetesebb mozzanatairól. Legyen szabad még feloltni a helyi lapok kiváló munkatársait Salacz Gyulánét, Wassmer Ilona baronesst, a kik noha keresszerek látogatn-ek el a redaktiokba, mindég szives fogadtatásra számíthatnak. Csinos pártaj-történeteket irtres idejében Muller Károly, pompás humora van Csiky Károlynak, megragadó közvetlenséggel tud a tollal szólni Hunyady Margit, a mi tragiciánk, valamint Bogdánffy Odón, mig Roboz József egész literaturáját teremt a siketnéma-ünynek. Ga j z á g ó Ödönd, Sölygöy Andor, kell meg a „legújabb generatióból” említeni, a kik koruk természetkövetelle világból beszélnek Gyessen, reményekre jogosítotian. Ezenkívül egész sereget a fiatalabb generatonak kellene említenünk, amit csupán azért nem teszünk, mert meg nagyon is az első létrafokon vannak, megúzzük és várjuk, meddig érnek fel.

Nagyon megérdemelne azonban, hogy műhelyünk egy hangyamukskását feloltnitsuk. A nap minden percében a tollat fogja irt regényt, nyilvánít nézetet politikai kérdésekről, csinál lapot, — a mellett egy-egy percze időt vesz magának arra, hogy érzesien egyet könyönyt is a vonal alatt, emberi gyarlóságok multatót ecsetelésével, vagy a sziv glori-ficálásával.

Uvariatslanság, hogy a mi tárczákat író kiasasszonyainkról nem emlékezttünk meg. No de néhány nap — és a kiasasszonyok napja lesz. Legyen ez az ó napjuk — a vonal alatt.

Prisma.

Egy tenyérnyi a székelyek földéből.

(A Hargitta, Oláhfalva, a N-Homoród völgye Almásig, az almási barlang, a Kiruj.)

— A s Aradi Közlöny eredeti tárczája. —

Írta: Laskó Albert.

Röggel hét órakor érkezttünk Oláhfaluba s a vendégölbe szállttunk. Oláhfalva szabaddalmas város, mely külön képviselöt küld az országgyűlésre. Nyolczszázhatvan méter ma-

Az „ARADIKÖZLÖNY” tárczája.

(Szeptember 4.)

Aradi tárczairók.

— Az Aradi Közlöny eredeti tárczája. —
Nálunk, a hol majd-majd több az újság, mint az olvasó, a dolog természetéből következik, hogy több a termelő, mint a fogyasztó. Csakugyan nem egészen ugy van. Ez a gazdaságunkban használt definitio nagyon banális es nagyon esetlen. Van egy stadium, mikor egyszerűs mint a termelők a legbuzgóbb fogyasztók. A léleknek maideum betegs nyilvanulása ez. Idegek tánczban, a phantasia szertelen foglalkoztatva. Az első stadium, a kó-korszak, mikor az irodalom mezőjén egyik-másik penna-forgató „kitör es eget kér.” S ha lelkük rózaszínű reményessége teljesül, az az: egy-egy termék világot lát, mohón felekednek neki. Egyszer, tiszzer elolvassák s annyira szerelmesek azokba az ürdönös betükbe, mikbe lelkük legtoábbnyire talmi érzenés van belehelve. Szép annak minden szava legfeljebb az az egy egy megenzurzó hely van m-gfosztva bajjától, a min a szerkesztővkék ironia simított. Minál több rejtet kincsét fedezi fel ennek a lélekutai motiválásnak, mely egy átkézzokkal garmizott falu csendes és végtelenségig chablonszerű tragoediájában a talentum félre ismerhetlen szineivel van megfestve.

Mondom, ez az első stadium, a kó-korszak.

De ha az idyli apróság (rendesen afele népies „rajz”, mely pipikendően kezdi s megcsalt szívea folytatja, végre tengeryeni ihléttel avval mársékli, hogy halálba küldi a himvagy nőnemű hóst) — minden sora szép, is mégis legszebb a vég. Valóban nagyon sok irodalmi terméknek ez adja meg a szükséges lelki gerjedelmet. Míg gyengéd szeretkezése is a betüknek ott a fehér papíron. ezen a nagy, igaz vásáron, melyet észre vesz és észre kell hogy vegyen mindenki, mely nagy dobnál, falusi publicitálal hangosabban hirdeti, hogy X. Y. az irodalom terére lépett.

Ez a hatásos pont a „n. é. v.” Rendesen penderdők közé kerül. Nevezetesen: A hogy összeverődnek a hullámok a Marzi teteme felett, avagy végig mordul az elővigyázatból dupla töltésű fegyver s a hős a tulvilágba utazott, akkor az írto továbbá gondolkúti vagy két sor pont jelzi, legfeljebb a pontok végére még es a tiszzer, százszor láttott, ezetes ugorkánál nem savanyúbb kifejezés kerül, hogy:

Lapunk mai számához fél lv melléklet van csatolva.

levele Keletrülméiába, — pártoló nyilatkozatot küldött a német külügyi hivatala barátságos hatalmakhoz, mely igen érdekes fényt vet az eszményekre, melyet a német politika az általa ez idő szerint választott úton követ. E nyilatkozatban ki van fejtve, hogy az orosz javaslat már azon oknál fogva is nagy becsű bir és méltánylandó megfontolást érdemel, mert vele feladta Oroszország eddig meglevő passzív magatartását a gyakorlati megoldás megkeresésének terére lépett, miáltal a megegyezés lehetőségére legnyugatig elmozdítottunk látszik. De még többet, nagyobbat is nyújt a javaslat nem zárja ki a bolgár kérdésnek megoldási módjait végleges megoldásáig sem, melyből Coburg-Ferdinándnak mint bolgár fejedelemnek és Keletrülméi főkeleményének megmondásai következik végtére. Ha a törvényes úton installált ideiglenes reagens által egybehívdó bolgár sorsára Ferdinándot megválasztja, mint a törvénytelen — mert usurpatorok által egybehívtó Keletrülméi képviselőit is magában foglalja, — tette és Törökország a konstantinápolyi értekezlet határozmányai értelmében ott Keletrülméi kormányzóává őt vére kinevezi: Oroszországnak nem lesz oka belegyezését megtagadni. Így a nemzetközi jogon ejtett sérelem is jóvátételhetik s egyuttal a bolgár nép kinyilatkoztatott akarata is tekintetbe vehetik. Most azonban még az a kérdés forog fenn, hogy vajon a többi hét hatalom szintén oly teljes bizalommal viseltetik-e Oroszország önzetlen szándékai iránt, mint a német külügyi iroda a nem tartanak-e attól, hogy Ernóth missiója a szerencsétlen országban veszes zavarok új korát idézi fel, talán véres polgárháború, mikor aztán Oroszország a zavarosban halászni szeretne.

N A P T Á R.
September 4. Vasárnap. Róm. cath. naptár: B. 14. Órányal ünnepe. Prot. naptár: B. 13. Tr. Roz. Örök orosz naptár (augusztus 23.) D. 13. Farkas. Nap kel 5 óra 22 perczkor. Nap nyugasik 6 óra 35 perczkor.
September 9. Arad megye közigazgatási bizottságának rendes havi ülése d. e. 9 órákor.
September 12. Arad megye rendkívüli közgyűlése d. e. 10 órákor.

átadta, csak azt követni ki, hogy e vagyon egy iparoshoz építésre fordíttassék.
Ez volt az aradi iparosok házának alapköve.
* * *

Az aradi ipartestület*).

Azon ipartestületek közt, melyek keveset beszéltek magokról mindaddig, de otthon. a saját szerény tevékenységi körükben annál többet dolgoztak, az első közt van az aradi testület: egyike az országban legnagyobbakkal, a mennyiben 1152 tagja van és 1948 segédet, meg 1056 tanoncot tart nyilván. Az a szerénység azonban, melylyel e testület eddigi működését az ország többi részeinek iparosossága előtt elbucskolta, annál kevésbé akadályozhat beunkat abban, hogy e testületről érkezőnként egy idei folyamánban szóljunk, mert az aradi ipartestület ez érben érte el tevékenységének oly egy határkövéhez, mely nál meg kell állapodnunk, melyet figyelem nélkül nem hagyhatunk. Most kiállt el az aradi iparosok háza s költözött be abba a testület több hasznos intézményével egyetemben. S akkor, midőn az aradi iparosok a jól végzett munka ünnepeit ülik, nem szabad, hogy az ország iparosai ne ismerjék meg igazából, mit is ünnepelnek Aradon az iparos-társak.

Az aradi ipartestület*).

Azon ipartestületek közt, melyek keveset beszéltek magokról mindaddig, de otthon. a saját szerény tevékenységi körükben annál többet dolgoztak, az első közt van az aradi testület: egyike az országban legnagyobbakkal, a mennyiben 1152 tagja van és 1948 segédet, meg 1056 tanoncot tart nyilván. Az a szerénység azonban, melylyel e testület eddigi működését az ország többi részeinek iparosossága előtt elbucskolta, annál kevésbé akadályozhat beunkat abban, hogy e testületről érkezőnként egy idei folyamánban szóljunk, mert az aradi ipartestület ez érben érte el tevékenységének oly egy határkövéhez, mely nál meg kell állapodnunk, melyet figyelem nélkül nem hagyhatunk. Most kiállt el az aradi iparosok háza s költözött be abba a testület több hasznos intézményével egyetemben. S akkor, midőn az aradi iparosok a jól végzett munka ünnepeit ülik, nem szabad, hogy az ország iparosai ne ismerjék meg igazából, mit is ünnepelnek Aradon az iparos-társak.

Az aradi ipartestület*).

Azon ipartestületek közt, melyek keveset beszéltek magokról mindaddig, de otthon. a saját szerény tevékenységi körükben annál többet dolgoztak, az első közt van az aradi testület: egyike az országban legnagyobbakkal, a mennyiben 1152 tagja van és 1948 segédet, meg 1056 tanoncot tart nyilván. Az a szerénység azonban, melylyel e testület eddigi működését az ország többi részeinek iparosossága előtt elbucskolta, annál kevésbé akadályozhat beunkat abban, hogy e testületről érkezőnként egy idei folyamánban szóljunk, mert az aradi ipartestület ez érben érte el tevékenységének oly egy határkövéhez, mely nál meg kell állapodnunk, melyet figyelem nélkül nem hagyhatunk. Most kiállt el az aradi iparosok háza s költözött be abba a testület több hasznos intézményével egyetemben. S akkor, midőn az aradi iparosok a jól végzett munka ünnepeit ülik, nem szabad, hogy az ország iparosai ne ismerjék meg igazából, mit is ünnepelnek Aradon az iparos-társak.

"ARADI KÖZLÖNY"

(megjelen mindennap)
előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 fr	—	kr
Fél évre	6	—	—
Negyed évre	3	—	—
Egy hónap	1	—	—

Vidékre postán szétküldve:

Egy évre	14 fr	—	kr
Fél évre	7	—	—
Negyed évre	3	—	—
Egy hónap	1	—	—

Ez előfizetési pénzeket kérjük, legelőszörben posta-utalvánnyal, mielőbb beküldeni, hogy a lap pontos expeditióját fenntartás nélkül teljesíthessük.
Arad, 1887. szeptember hóban.

Az „Aradi Közlöny“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

gasságban fekszik a tengerszine felett, míg Udvarihegy felett 333 m. magasságban. Hossza majdnem félóra járásnyi, mert a város a Homorod folyó két partján nyulik el s tulajdonképen csak két sor házból áll, kütra nincs is szükség, mert a bő vizű hegyi folyó friss vizet szolgáltat minden háznak. Mivel a mellette emelkedő havas gazdag bükk- és fenyő-erdőkkel van borítva, azért építési anyagul leginkább fát használnak. a házak svájci modorban vannak építve, az az tulajdonképen földszintes lakás nincs, mert veszélyeztetné a folyó kiáradása, hanem másfél méter magasságban vannak a szobák a föld szine felett, azért az egész házat ugyanily magasságban folyós veszi körül. Saját jellemet mutat az építkezés abban, hogy az ajtó és ablak sarokakon kívül egyetlen vasdarab, még egy vasvezeték sincs az egész épületen. A szorgalmas székely nem kiméli a fáradtságot, mert ő nem tud kifáradni, de kiméli a pénzt, mert annak székében van, azért meg a zsindelei is faszegéssel vannak a szarufákhoz erősítve. De épen ezen készítés módor adja meg e székely építészetenek a valódi eredeti jellemet, mely megkülönbözteti a svájciétől; a kapuk ívesek s tulipánféle domborművekkel ékesítve, melyek város és zöldre vannak festve. A házak bejárta kékbe játszó színű, mivel a messz vassal lévő keverve, sárgás színű s ennek neutralizálására keverik bele a kék festéket. Ez által vonzóbb is a házak bejárta, mert nem oly vakító, mint a magyarországi tiszta fehér méz.

Az oláhfalviaknak Erdélyben azon szerepük van, mint Magyarországon a rátiótiaknak. Reájuk fogunk minden hűlyeséget, ép úgy, mint a rátiótiakra: Az oláhfalviak vitték keresztbe a létrát; ők találták órát, mit figyelőző fonéknak néztek; ők húzták fel a bikát a templom tornyára legelni; ők kérték Mária Teréziától, hogy Kolozsvár Oláhfalutól két mértőlre lehessen, meg hogy kinek nincsen lóva, járjon gyalog. Az oláhfalvi ember mondta a komájának, mikor a fiát az udvarhelyi semináriumba akarta adni: vigyázz, az isten megfizeti, ne hogy okosabb legyen mint az apja. Az oláhfalvi ember most is, ha a koromban idegen emberrel találkozik, ajánlja magát, hogy ha egy fertály pálinkát fizetnek neki, megiszik egy k e g y ó t. Mikor aztán megiszja a pálinkát, kérdezi, hogy hol van hat az a k e g y ó.

Az oláhfalvi asszonyok typicus fejkötőt hordanak, mely a fejhez mérten igen nagy, fekete csipkével szegelt, a főkötő alapszine hasonlóképen fekete. Mig egyéb vidéken a nők kedvelő bekötött fejjel járnak, csak nyá-

ron kötnek még lekötött fejükre egy széles szalmakalapot. Ezen szalmakalap viselés az udvarhelymegyei székelyeknél oly általános, mint a pestmegyei magyar parasztnak a nyakravaló. A pestmegyei paraszt gyermek a felebred, felkötöi a nyakravalóját s fel van öltözve, ép úgy a babságinak székely leányka csak akkor érzi magát felöltözve, ha a szalma kalap a fején van.

Sajátosság, hogy mindenkit, legyen az királybíró, dülő vagy professor, kednek, illetoleg keteknek szólítanak az oláhfalviak. A fiatalabbak ugyan kezdik elhagyni ezen jó szokást, de az idősebbek mindent is e czímmel tisztelik meg az embert.

Sajátosság név náluk a „fúge“ név. Meglepi az embert, mikor az oláhfalvi kérdezi, hát ketek megfúzik a fűget, mi csak egy nyersen essük, egyéb hasznát nem tudjuk venni. Az ember elbálmul, hogy itt 860 m. magasságban a tenger szine felett, hol az árpát augusztus végén arátják, fuge terem, csak mikor megéri, hogy a fuge alatt egyrészt (piszkét) kell érteni, oszlik el bálmulata.

Hogy a havas megmászása könnyítve legyen, két kabalát (lovat) bereklítünk. Egyiket, hogy málnaként vigye, masikát, hogy ha egyikünk elfárad, ráülhessen. A vezetőkkel 8 órákor szerződünk, de csak 12 órákor indulunk el. Szokása ugyanis az oláhfalvi embernek, hogy ha lovára nincs szüksége kiesapja a rétára, mely a város mellett keskeny öbön elnyúló árpaföldektől egészen a hegyaljáig, sőt az erdő kiától fel egészen a havas tetejéig tart. Kabaláit nem bekozza be, mert nem igen tűzesek, lopni sem igen szoktak a székelyek. A kabalák tehát kényelmesen sétalhatnak be az erdő aljág, sőt össze barangolják a bukkerdőt is, mert helylyel közel itt is vannak nyit terek, melyek dus legelővel fedve. Ha szükség van a lovára a góbnak, elindul keresni s fűtől-fűtől tudakozódik, merre vannak a lovai: ha a rétén nem találja, be megy az erdőbe s az erdő esendjét hatalmas ha h ó v a z a r v a r j a m e g. E z a h ó h ó a n y i t j e l e n t, v a n - e i t t v a l a k i. A v a l a z s e r r e h a h ó. Ha ekkép az erdő élet jelt ad magáról, kezdődik a teleggrafihozás. Az első habó gazdája kérdezi, nem látott-e lovakat.

Ha a válasz n e m, az érintkezés megszakai, s a h a h ó m á s i r á n y b a n h a l l a t z s i k, s m i u t á n i g y k i l o n b o z ó p o n t o k ról a világ nagy táját betöltötte habóval, végre közelbe érkezik kabaláink, ezek megismerik gazdájuk hajóját s nyertéssel válszálóznak. Ez volt az oka, hogy csak 12 óra után indulhatunk el. — Utunk a Homorod mentén vezetett felfelé, kopár, erdőtlen helyen, a hol igaz találunk

etől jobbra egy előszoba, két nagy irodahelyiség és egy gyűlésterem az előjáróság és bizottságok számára. A földszint baloldalát és az északi homlokzatot a segédok szállója foglalja el. Ez a testület bérbe adta s áll 18 ágyra berendezett hálószobából, tágas nappali szobából, podgyásraktárból és a szállómester lakásából. Az emeleten széles úvegyes előter- (folyosó) ról a 200 m² méternyi ügyes és 6.50 m. magas nagyterembe jutunk, mely ma Arad egyik legdiszesebb terme s kiállítások, bírók és nagygyűlésekre igen alkalmas. A teremhez két kisebb terem csatlakozik, melyekben az ipartestületi tagok kaszinó van elhelyezve. Mindezen helyiségeket teljesen a testület szerelte fel bútorzattal, tekeasztallal, hirlappal stb. Az emelet északi szárnyon egy három szobás lakást a titkári bir bérben a testületől.

Mindezen helyiségek (beleértve a testület által hivataliért a törlesztési alapok fizetett bért is) 1940 frt-évi bért hoznak, s így az aradi ipartestület olyan helyzetben van, hogy a törlesztéshez mivel sem kell járulnia s az aradi iparosoknak negyven év múlva teljesen tehermentesen egy ötvéner forint értékű ingatlanra lesz, melynek fejlődése — bármily iparos célra fordítva is, nem megvetendő lesz.

Mint a fennebbiekben már mondtuk a testületi ház kizárólag az iparosok céljaira szolgál. A szállóval munkaközvetítési osztály van összekapcsolva; ugyanitt a segédok részére olosz étköz helyiség van. Az emeleti kaszinó-helyiségekkel (hol az ellátást a szállók által történő vendéglős eszközli) kapcsolatban áll a testületnek ezerötvene kötet megaludó könyvtára mely a tagoknak díjtalanul áll rendelkezésére, mint egyáltalán a kaszinó is. A mi azt jelenti, hogy az aradi ipartestület tagjainak az évi 2 frt 40 kros tagdíjért oly előnyt nyújt, melyet másutt külön tagdíjjal kell megfizetni.

Meg csak azt említhetjük fel a képtelnek látható s kiemelkedő, széles homlokzatán aranybittes jelmondatot viselő aradi iparos házról, hogy az magas, tágas, világos és valóban diszes helyiségekkel áll, s úgy kívül, mint belül közéletteljeggel bír. Minden helyiséget legszesz világítja; nagy udvarán tekepálva van a tagok használatára.

Szóval az aradi iparosoknak van okuk arra, hogy ünnepeljenek hazuk betetőzése alkalmával s huzok, hogy a szeptember 4-én megtartandó felavatáskor velük együtt fogtak ünnepeini az ország mindezon iparosai, kik iparos társaiak előmenetelének, haladásának s erkölcsi emelkedésének örvendeni tudnak. Es méltán, Mar is észrevehető Aradon, hogy az iparosok oly látható kapesot létesített az iparosok közt, melynek igen ódvas kihatása lesz az aradi iparosok további tömörülésére s társadalmi életére. Az aradi nem-iparos községek pedig, mely élnek érdeklődéssel a kisérei s törekvésüket, tisztelettel adozik azon működés iránt, melynek ily eredményei vannak.

vet visel. Az egész terület kerthöz hasonló, melynek falát a hatalmas fenyő szálak képezik: a fűszögnyel havasi virágokkal van tarkozva s helyenkint a legszebb számoza moslyogott a fű közl felénk.

Másfél órai siest után tovább utazunk, már jól látzót a tét, melynek elérése kitűzött ezélnk volt, s el is értük este hét órákor.
(Folytatása következik.)

Egy idegen a városban.
— Eredeti regény egy kötetben. —
[38 Folyt.] (Mindem Jog fenntartva.)
Irta: Törös Tivadar.
XXX.
Az utolsó hajtsza.
Az összes lapok országszerte a Dengelegi esetenek szenatiós részleteit hozták napnap mellett, szinte kifogyhatatlan bő forrásra akadtak ebben a tekintetben a Fegyvernek lapjában, mely pártalan ügyességgel aknáza ki a helyzetet. Fegyvernek különböző is határtalan gyűlölettel volt elveve Dengelegi iránt, kire megnevezetlen érzséssel gondolt mindannyiszor, valószínűleg eszébe jutott, hogy az ő és az adó szenvedésének, bukásának és az utóbbi szomorú halálának oka. Da erre különben sem volt Fegyverneknek szüksége, mert az a reptlyes szedelőg anyyi érdekes közlése adott viselt dolgaival alkalmat, hogy a legkaposabb utabb és utabb lepleléseket önkénytel kínálkoztak. A Dengelegi körötzetését valamennyi lap hozta az országban, s nem volt egyetlen egy esendőraktanya sem a Fejérvölgy körüli vidéken, melynek órsége mozgositva ne lett volna. Minden valamire való város rendőrsége valószínűleg hajtóvadást tartott a vasuti indóházaknál s e buzgósság aztán meg is szulté az a rendszer és szokások terjedést, hogy az első két napban több Dengelegit fogtak el, de egyik sem volt az igaz és ártatlan emberek szenvedtek kellematlanségeket időre-óra a nagy szedelőg miatt. Különösen a határszéli állomásokon, s a tengeri kikötőkön azon a részen, a honnan a Dengelegi-féle üldözött vadak Amerikába szoktak menekülni, volt nagy az éberség, elannyira, hogy e hály ügy összeszorult Dengelegi körül, hogy valószínűleg esendőnek lehetett tartani, hogy három napig nem jött meg a központi rendőrségre az utabb elfogatas bira.

Várnav és Zomora, — a hogy Derseiek számítottak — szintén eltűntek. Dersei kap-

őnerejéből vinta ki magának azt a köztisztelt és közbeesült állást, melyet ma Aradon elfoglat. Mint sültfőnevez felszabadulván, évek során át dolgozott segédként Budapesten és az ország több nagyobb városában. A minden szempert és nemesért önkénytelent henvől ifjú kedőlének budapesti időzése adta meg azt az iránt, a melyben tovább fejlődve, valódi mintaiparossá lett. Abban az iskolában érlelődött azzá, melynek a felehdellen emléki Szabóky Adolf volt a mestere, oktatója, lelke, mindene. Mennyire hatott az ifjúr az iparos ifjuság ez irazi atyjának oktatása, csak az melánányolhatja, a ki őt ismeri s a vele való érintkezésben mindazon szép és nemes tulajdonosságokat felfedezi, a melyeket Szabóky tanítványainak keblébe beoltott. S a jelmondat, mely az aradi iparosok házát ékiti, mint a Szabóky jelmondata, azt hirdeti, hogy a Szabóky emléke a Krisztóty által vezetett aradi iparoság körében élենek él.

Fennebb vázoltuk az aradi I. általános ipartársulat működésének főbb mozzanatait. Ha nem akarunk ismétlésbe esni, ezeket bátrán a Krisztóty működésének főbb mozzanataul jelezhetjük s csak azt kell még emlétténnünk, hogy az aradi iparosok előköe, ki e minőségben már kilencez évet tölt, aladásosan működve a helyi iparügy előnyére. példás iparos az üzletében, kitűnő családap, minden jó érdekében fogékony hazafi s a helyi érdekeknek is buzgó bajnoka ki a városi törvényhatóságban, az iskolaszékben, az ipariszkolai bizottság élén, a kereskedelmi kamarában és számos együt választmányában használ fel minden alkalmipoligtársai érdekeinek emelésére. Önszorgalmából szerzett műveltsége folytán minden körben kedveltségnek és tiszteletnek örvend a valóban diszeve valik az aradi ipartestületnek. melynek előjárósága legutóbb azzal jutalmazta fáradozhatlan tevékenységét, hogy arzekekét a testületi tanácssterem részére lefestette.

Fáradtságot nem ismerő, rendkívül tevékeny társa Krisztótynak Edvi Illés László, előbb 1878. óta az ipartársulatnak, 1885 óta az ipartestületnek titkárs a az ipariszkolai bizottság jeztője. Illés Jászberényben 1855-ben született: atyja az irodalmilag ismert Edvi Illés családának szintén írótagja dr. Edvi Illés László volt. Illés László a gyógyszerész pályára készült, majd Budapestben bölcsészeti halgatózat s azutána hajtalmat követve, a hirlapiró pályára lépett. Mint ilyen jött 1877-ben Aradra az „Alföld“ napilap fómunkatársaul. Itt úgy hirlapiró működésének irányja, mint a helyi társaságban kifejtett tevékenysége által csakhamar magára vont a iparoság vezérfőirának figyelmét s azota, a helyi iparügyek szellemi vezetésére meghivatva, lan-kadátlan buzgalommal igyekszik életet, mozgást rugózja lenni az iparügyi tevékenységnek. Kötelekre megy azon czikkének száma melyeket az iparos kérdésekről írt, 1879-ben „Teledünk a hazai iparügy tere“ című munkáját a hazai iparpártoló egyesület díszrettel tüntette ki: részt vett mint előadó az iparos ifjuság debreczeni, békés-gyalui és budapesti értekezletén és az ipartestületek országos értekezletén; a munkakiallított csoport juriyének póttagja volt az 1885-ki orsz. kiállításán, szóval minden alkalommal ott volt, a hol az iparügy emeléséért irni vagy tenni kellett.

A helyi iparügyekben Krisztóty és Illés egy egyedet képviselnek. Abból, a mit az aradi iparos közélet terén észlelhetünk, kellejnek egyforma érdemek van. Együtt érlelik az eszmeiket tanulodnak az elhárítandó nehez-

Folytatás a melléklet.
tény ennek nagyon megörült és hogy Dengelegit a Fejérvölgyről Erdélybe vezető uton nem fogták el, azt a Zomora kitűnő szimatjának és jeles vezetésének tudta be. Tisztán látta, hogy Zomora ismer minden zégt-zúgot és a legnagyobb ügyességgel vezető Dengelegi rejtett utakon a doros-aknai bányára felé. Így hitte ezt Dersei kapitány is ebben a megyőződéssel kelt a Dengelegi szökését követő reggel utra karavánjával.
Rendkívül eredeti egy társaság volt ez és a fejérvölgyi állomásnál nagyon sokan hámulták meg. Négyen voltak. Dersei, Balls Detectiv, Nyikulaj és St-fán a megvasal ex-fegyőr. No meg a búcsúgás Bundás, ki nagy rendőri protectio folyón a társasággal utazott egy külön harnadik osztály coupéban.
Dersei és a detectiv is nagyon halgaztagok voltak egész uton, s Nyikulaj azzal delectáltta magát, hogy nagy fezeszenült Stefán mellett és Argusként figyelte annak minden mozdulatát. Közbe-közbe pedig, a mikor Derseiek nem figyeltek eléggé rá, hirtelen egy-egyét simított a Bundás fején, vagy szortott a nyakán. Bundás ezt nagy örömmel vette, de ha Stefán olykor nézett, azt a bizalmasságot mindannyiszor ideges morgással utasította vissza.
A doros-aknai bányára előtt leszállottak a vasutról és egy nagy paraszt kocsin folytaták az utat a Jánosok fogadójá felé, a mely változások főleg a Bundás látszott örülni és vigan táncözölva-szaládvá haladt a kocsi előtt.
Mikor a Jánosok elé érték, ott nagy meglepetés várt Derseit. Az atóban állott János gazda, Márta asszony és — Rózika. Az utóbbi csillogó szemekkel nézett Derseire és a mikor az leszált ott a kocsiról, mitse tördőve az idegen ural, a nyakába ugrott és össze-vissza szökölt, a mit Dersei — természetesen — viszonzott is melegen.
Márta asszony könyves szemekkel nézte a kedves jelenetet, s mindnyájnyu nagyoktat mosolyogtak a Rózika szenvedélyes érdeklődésén és ragaszkodásán, ki nem tudott elég kérdéset intézni a kapitányhoz. Dersei ragyogó arccal és végtelenül jóleső érzséssel halgatta az aranyos kedélyű leány kis ügytelenségeit, melyek a legnagyobbob ékesszólással fejezték ki irántai szerelmét.
— Jó, hogy jöttök! — eserdített közöjnk Janos gazda, — olyan juhtokányt készített a felismerem mint az őz huz és hozzá olyan paliszkat kaptok mártani, mint a vaj! — De hát kerüljetek beljebb! — Igaz ni, mutasd be nekem kedves vöm, kapitány, ezt az urat.
(Folyt köv.)

PAPLANOK.

Paplanok.

Minden színben drb. 2, 3, 4, 5, 6 ft.

Selyem-paplanok.

Darabja 9, 12, 15, 20, 25 forint.

Matraczok.

Darabja 4, 5, 6 forint.

Lószőr-matraczok.

Drb. 12, 16, 20, 25 ft

Lud-toll.

Kilója 3, 4, 5 forint.

Vas-ágyak.

Drb. 6-50, 7, 10, 12, 15, 30 ft.

2-6 Ajánl a gyári raktár

REICH B. Károly, Arad, Szabadságtér 1. szám.

LUFTOLL. LÓSZÖR.

SCHWARZ KÁROLY,

kereskedő és harisnyakötő ARAD, főut 17. sz., (a Gabona-téren.)

Harisnyakötődémet

bátorkodom a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani és tiszteletteljesen kéri, méltóassék becses rendeléseivel engemet megbízni.

Elfogadok pamutot, bezérnat vagy selymet, hogy abból legjobb szerkezetű kötőgéppelmen női-, férfi- vagy gyermek-harisnyákat sima, patent vagy elastik kiállításal kössek és mindenemü használt harisnyákat megjelöltetés végitt.

Kívánatra a legjobb minőségű fehér és színes pamutokkal is szolgálhatok és úgy a kötés- és fejtetés, valamint a pamutokért a legutányosabb árakat számítom.

Szives rendelések alkalmával kérek egy a megrendelendő harisnya nagyságának megfelelő minta harisnyát.

Rendeléseket elfogadok: üzletemben, főut 17. sz. a. gabona-téren, vagy lakásomon, Arpádtér 5. sz., az izraelita templomépület I. emeletén. Vidékről posta utján üzletembe címmezve.

Mindenkor arra fordítom a legnagyobb gondot, hogy t. oz megrendelőim igényeit tökéletesen kielégít-hessem, miért is kérem, hogy becses pártfogásával támogatni kegyeskedjék.

Üzletemben raktáron tartok mindenemü rófos árúkat, kész férfi-, fiu- és gyermek-öltönyöket, ugyszinte rövidárúkat, gabonaszákokat, melyeket versenytáros árakért ajánlhatom.

Mély tisztelettel:

Schwarz Károly.

536 4-5

Arverési hirdetmény.

A új-arádi királyi járásbíróság mint tlvki hatóság közhirrre teszi, hogy az új-arádi takarékpénztár végrehajtónak GUGOJA, szül. FILIP Mária végrehajtást szenedett elleni 300 ft tökézetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az új aradi kir. bírótság területén lévő, Fibi- községében fekvő, a 216. v. tlvkben A I. 2-4., 6. és 8. sor és 819., 1182., 1339., 2186. és 2637. hrsz. a. foglalt egy fél urb. telek földből GUGOJA szül. Filip Mariát és GUGOJA szül. Muntz Annát megillető, egy negyed kültelekből álló ingatlanra az árverést 533 ftban megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi szeptember hó 14. napján d. e. 9 órakor Fibi községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladotni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingat-lap becsátának 10 százalékát, vagyis 53 for-int 30 krajczár o-ztr. ért. készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyam-mal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bí-róságán előleges elhelyezéséről kiállított sza-bályszerű elsmervényt átszolgáltatni.

Kelt Uj-Aradon, a kir. bíróóság mint tlvki hatóságánál, 1887. évi június 22-én.

Kovács Béla,

633-1.1

kir. aljbiró.

Ügynökök kerestetnek

fix fizetés és magas provizio mellett azonnali felvételre egy helyben, mint vidéken.

Közelebbi felvilágosítással szolgál

Szántó A.

529 6.6

Troda: vaskapu-épület, Szabadságtér.

Az aradi zenekedvelők egyesületének zene-déjében a beiratások f. évi szeptember hó 1-től 15-ig naponként (vasár- és ünnepnapok kivételével) d. e. 11 órától 12-ig eszközöl-tenek a zene helyiségeiben (templom-utca, a posta-épület szemben) az 1887-8. tanévre.

A beiratási díj 5 ft; a tandíj egy főhang-szer után 25 ft; egy mellékhangszer után 10 ft; egy évre, mely két részletben fizetendő.

A karének ingyenes és kötelező.

Egyesületi tagok által ajánlott növendékek 5 frral kevesebb tandíjt fizetnek.

A beiratás alkalmával a t. cz. szülők vagy helyetteseik jelenléte szükséges.

Arad, 1887. augusztus 31.

Hendl János, zenei-igazgató.

Hirdetmény.

A vízjogi törvény (1885. évi XXIII. t.-cz.) 189. §-a, valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nm. földmivélés-, ipar- és kereske-delmi és a közmunka- és közlekedési m. kir. mi iszter urak által egyetértőleg mult évi de-cember hó 31-én 45689. sz. a. kibocsátott ál-talános rendelet 87. §-a alapján felszólított ál-talános rendelet 87. §-a alapján felszólított ál-talános rendelet fennálló vízi-művek és vízhasználati jogosítványok tulajdonosait, hogy a jogosítványokra vonatkozó engedélyt ha ezt eddig nem teljesítették volna, 1887. évi november 15. napjáig nálam írásban mutassák be, vagy pedig írásban igazolják azt, hogy vízi-műveik 1886. évi január hó 1-je óta háborítlanul fennállanak anélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértenék és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsnak találtak volna.

Ezen bemutatási, illetve igazolási kötele-zettséggel minden hatósági engedélyre szoruló vízi munkákat tulajdonosára kiterjed, tehát öntözési, lecsapolási, ármentesítési, iparvállalatokra, mal-mokra, továbbá nyilvános és magán csatornákra, egyaránt érvényes.

A kik jogosítványukat iga olni nem tud-ják, vagy igazolás végett a fent kitézött határ-időben nem jelentkeznek, azoknak vízművei az idézett törvény 191. §. értelmében nem léte-zőknek fognak tekinteni, s az ily vízművekre nézve a vízjogi törvény 163. és következő sza-kaszai és a hivatkozott általános miniszteri sza-bályrendelet 3-32. §§. lesznék alkalmazandók.

S a l a c z, kir. tanácsos, polgármester

RUSZTLER KÁROLY

czukrász

Aradon, Deák Ferencz-utca 42. sz.

Au szerencsem a n. é. közönség becses tudomásra hozni, hogy a volt Leopold-féle czukrászot (Deák Ferencz-utca, takarékpénztár-épület) átvátem és azt a mai kor igényeit megfelelően, egészen újonnan rendez-tem be.

Több évi működésem a fővárosban azon kellemes helyzetbe juttat, miszerint képes va-gyok illés készítményekkel olcsó és pontos kiszolgálás mellett a n. é. közönség igé-nyeit minden tekintetben kielégíteni.

Minden igyekezetem oda irányuland, hogy a t. közönség nagyrabecsült pártfogását kiérdemeljem, mit ismételve alázattal kérek

kiváló tisztelettel alázatos szolgálja:

Rusztler Károly,

624 2-2 czukrász

Hirdetmény.

Mint a köződik kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-czik 39. §-a értelmében a f. évi 3-ik adórészlet esedékességének határidje már lejárt, az adózik ezennel hirdetményileg is fel-hivatnak, hogy a f. évi 3-ik adórészletet most már a késedelmi kamatok és esetleg intési díj-jal együtt, nemkülönböznetlen répbib adótár-tozásokat azonnal fizessék be; mert illelkező esetben a répbib adótározások azonnal, a f. évi 3-ik adórészlet pedig szeptember hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján és a végrehajtási díjak felszámítása mellett fog-nak behajtatni és pedig oly módon, hogy a 3. adórészletre nézve augusztus 25-től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek daczára az adóhátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számítandó 15 nap alatt nem törlesztenék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

87. v.

A városi tanács.

Naponta friss soroksári rozskenyér.

SCHENK E.

fűszer- és csemege-áru üzlete ARADON, 6-városház-épület.

Ajánlja olcsó árak és pontos kiszolgáltatás mellett

fűszer-, anyag-, festék-, gyarmat- és csemege-áru raktárát,

továbbá igen finom

ementhali, groyi, imperial, reutenauai hagenbergi és pármái

sajtókat, valódi liptói turót,

friss matjes-haringet, szardínia olajban,

CAVIAR, és FRANCZIA MUSTÁRT,

Debreczeni oldalas és paprikás szalonát, erdélyi szalámit, naponta friss párisi-kolbásot.

Azonkívül kitünő francia és magyar COGNACOT, szerémi szilvrium, 6-bo-rovitska, finom francia és hollandi liköröket, valódi angol ananász és jamai-kai rumot, kínai- és orosz-theát.

Mag. mat. a tisztelt közönség és nagyrabecsült vevőim pártfogásába ajánlja, kiváló tisztelettel

599 3-5

Schenk E.

Minden postai vagy vasuti rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Üvegbe töltött mènesi és magyarári borok.

Alkalmi vásárlások! Nyári idényre!

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legújabb árucikkekkal dusan ellátam

kézmű-, rövid-, norinbergi-, fehérmű-áru

gyermekjáték-üzletemet.

Leszállított árak, mesés olcsóság és a cikkek finomsága felülmúlhatatlanok.

- Egy vég vászon, 30 róf, 4.50, 5.50, 3.-, 7.-, 8 forint. Csoda creasz és sziléziai vászon 5, 6, 7, 8, 9, 15 ftig. Különféle vásznak rőfe 12, 14, 16, 18, 20, 25, krajczár. Kanavasz, oxford, zephir, 1 vég. 30 róf 5, 6, 7, 8, 9 forint. Különféle oxford zephir 18, 20, 22, 25, 30 kr. Kartonok, legújabbak 16, 18, 20, 22, 25 kr. Borduros kretonok, legdivatosabbak 20, 22, 25, 30 kr. Kockázott és színes szövetek 16, 18, 20, 25 kr. Creppek, beegkek, casmírok, loden, dupla széles, minden színben 30, 35, 40, 50, 60, 70 kr. Fekete lüszterek 20, 22, 25, 30, 40, 50. Fekete ternok, kaszmir és crepp, dupla széles 55, 60, 70, 80, 90, 1.-, 1.50-ig. Finom czer-na-csókélmék. gyermek és férfi öltönyökre 25, 30, 40, 50 kr. Vitorlavásznak 20, 22, 25, 30 kr. Törülközők 16, 18, 20, 25 kr. Asztaltendők és pohártörülők 20, 22, 25, 30 kr. Asztaltendők, színesek 34, 60, 1.-, 1.20, 1.50 2 forint. Asztaltendők és asztaltendők 6 személyre 3.50, 4.-; 12 személyre 6, 7, 8 ft. Cspike és jutt-függönyök 20, 22, 25, 30, 40 kr. Zsebkendők, fehér és színes, 6 drb 40, 50, 80, 1.-, 3 ftig. Női- és gyermekcipők csodás olcsó árban. Gyermekcsosik és búcsók.

Ezeket kívül feihivom a t. közönség figyelmét az auyira megkedvelt

5, 8, 10, 15, 20, 25 kros kiállítási bazáromra,

mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakkal van összeállítva.

A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel esedezem:

KELENYI ADOLF, Arad,

főter, Arena-épület, „a kék golyóhoz“ 188-3.8

Póstai megrendelések pontosan teljesítetnek. Csomagolás ingyen.

Egy papir-üzlet eladása.

A „Széchenyi Irodalmi Intézet“ Aradon ezennel főgondját irodalmi munkák és nyomtatványok előállítására szándékozván fordítani: az ezen vállalattal összekötött

papir-, rajz- és írószerek raktárát teljesen beszüntetni óhajtja, miért is közhírré teszi, hogy Aradon a főutczai Neumann-féle házban levő papirüzletben

gyári áron alól

kisebbs-nagyobb partikelen elad mindenem papirokat, író-, rajz- és iskolaszereket, nevezetesen

író- és levél-, könyvkötő-diszpapirokat és vászszakat, thékafakat, compendiumokat, tollat, tantát, peccsdivaszokat, váltótárcaikat, papeteriakat, tollkészeket, mindenem irodászereket.

Közsele, szolgabírói, ügyvédek, lelkészi hivatalos nyomtatványok, eseléd-és adókönyvek sat. rendkívüli olcsó áron adtuk el. A 0-as nagyságú fogalmazási alaku nyomtatványokból 1000 iv 3 frt 20 kért, a 7-es nagyságú 5 frtért, a 8-ast 6 frt 20 kért, úgy hogy a papir ára alig számítatik.

A legdiszesebb ollos tollkészek, melyeknek rendez ára 3—4 frt, darabonként 2 frt 2 frt 50 kért kaphatók.

Tisztelettel:

„SZÉCHENYI IRODALMI INTÉZET“, ARADON.

Házvezető nőül

keresek egy 40—50 év közötti tiszteséges nőt. Ohajtanám, hogy az illető róm. kath. és községi jegyző vagy hivatalnok özvegye legyen. Az illető nálam uri bánásmódban és tiszteletben fog rés esítettni.

Ajánlkozások alólirott nevére, Cs. Apáczára intézendők.

Pitner Andor,
közs. jegyző.

628 2—3

Országos központi tanzerraktár és gyár.

LIPPERT és FÁY

Üzemhelyiség: **Budapest** Gyár: VIII. József-körút 53.

Raktár és gyár mindenemű fizikai, kémiai, természetrajzi, mennyiségügyi, mérési és elektrotechnikai

tanzerek és műszerekből felsőbb nép-, polgári-, keresk. iskolák, ipartanodák, realiskolák, gimnasiunok és felsőbb tanintézetek számára.

Legdiszesebb raktár népiszkolai gyűjtemények és taneszközökből népiszkolák- és tanítóképzők számára.

Ásvány-, növény-, rovar- és eszagyljtemények a legújtanosabb árak mellett. Mechanikai és electro-technikai műintézetünk elváltai taneszközöket javításra, valamint

házi sürgönyök és telephon felállítását teljes jótállás mellett. Látászereket műintézetünkben dús választékban kaphatók a legújtanosabb 580 2,2

szemüvegek és orrszipetők,

olvasó- és nagyító üvegek, görcsörök, teleskopok, sterooskopok, legújtanosabb színházi és tábori látesüvek, bíróslámpák, sőtét kamrák, fényképezeti készülékek, rajzszközök, homérök, barometerek, földgömbök, térképek, folyadék-mérök, szesz-, bor- és cukormérök sat. sat.

BRAUSWETTER VILMOS

chronometer és műórák

a színház átellenében Aradon, Vörösmarty-utca 3.

Ajánlja a n. é. közönségnek dusan felszerelt és jól szabályozott

arany-, ezüst-, nikel-, zseb-, inga-, ébresztő- és fali

570 4*

ÓRÁK,

valamint a világhírű Rodenstock-féle szabadalmazott Diophragma

SZEMÜVEGEK

Az Áltföldön kizárólagos nagy raktárát.

arany-, ezüst-, nikel-, aczél-, teknős béka- és száru foglalatokban,

gyári áron.

Tudományos alapon készült Refraktometer és a Pupillo-Strabometer gyakorlati műszerek segélyével a szem látóképességének megfelelő szemüvegek kiszolgáltatásáért kezeskedem.

Hő- és légsúlymérök és egyéb optikai műszerek folyton raktáron.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettnek.

ADLER A.

déli gyümölcs-, csemege-, czukorkák- és gyümölcs-szállítványi üzlete
ARADON, templom-utca, Minorita-palota.

Van szerencsem a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy üzletemet a legkiválóbb és legnemesebb fajú

gyümölcsökkel

berendeztem.

Minden postai vagy vasúti rendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek.

A legjobb faj szőlőből 4 és fél kilós kosárral bérmentve, vidékre szállítva 2 frt. Utánvét mellett.

Czukordinnye, darabonként 15 krtól 40 krig vidékre szállítva. Uj dió, kilója 30 kr. — Raktár kitünő minőségű **erdélyi szalámból.**

Valamint minden egyéb gyümölcsöt kosarakban csomagolva, a legnagyobb készséggel szállítok.

A magyarádi és ménesi borteremlök szövetezetének pinczejéből kitünő

asztali fehér és vörös borokat

eredeti árakon és pedig postai csomagba 3 üveg bérmentve 2 frt, 2 frt 20 és 2 frt 40 krért; vasuton 16 palaczk 3 frtért különféle borokból összeállítva küldök, valamint

bel- és külföldi pezsgőt

raktáron tartok és megrendeléseket vidékre pontosan eszközölök.

A n. é. közönség becses rendelését kérve

kiváló tisztelettel:

634 1—12

ADLER A.

déli gyümölcs-, csemege-, czukorkák- és gyümölcs-szállítványi üzlete Aradon, templom-utca.

GRUBER SÁNDOR

fogászati műterme

Arad, főtér 17. sz. II. emelet, (a megyeházzal szemben.)

fogak, fogsorok

és mindennemű

javítások, (reperaturák)

a legrövidebb idő alatt készíttetnek műtermekben.

Olcsó és kitünő munkáért kezeskedem.

629 1.15

Gruber Sándor,
fogtechnikus Aradon.

Tűzijáték!

Egyedüli raktárom és elárusítom Aradon és vidéken tólem készített legjobb minőségű

tűzijáték-szereimről,

u. m. rakéták, római gyertyák, gyöngyszörök, bekek, bengáltűzek, körüllfutók, köpek, s. a. t.

eredeti árakon csakis

TONES FERENCZ és EDE

uraknál van, gyógy- és fűszerárú-kereskedés

a „fekete macskához“ ARAD, Herman-udvar.

Bartscht Károly, pirotechnikus.

Gabonazsákok

és saját gyártmányu

DOHÁNYZSINEGEK,

olcsó áron és legjobb minőségben

kaphatók 587 3.4

Reich B. Károly

üzletében Aradon, szabadságtér I. sz.

14995—1887.

Aradmegye alispánjától.

Árlejtési hirdetmény.

A harkály-ligeti Körös-hídon szükségessé vált szilárdítási munkálatok biztosítása végett Aradvármegye alispáni irodájában f. évi szeptember hó 19-én, d. e. 10 órakor árlejtés fog tartatni.

Előirányozva van ács-munkára 533 frt 77 kr.

kovács-munkára 260 „

Osszesen: 793 frt 77 kr.

Az árlejtés szóbeli uton és írásbeli zárt ajánlatok elfogadásával történik a bánompénzül a kikialtási ár 5 százaléka teendő le.

Mely ezen árlejtésben résztvenni szándékozók árlejtők tudomása végett azzal tétetik közhirre, hogy a műiratok s árlejtési és építési feltételek a kir. államépítészeti hivatalnál megtekinthetők.

Arad, 1887. évi augusztus hó 30-án.

630 2—3

Ormos,

alispán.

4270—1887. sz. k. a.

Az aradi kir. ügyészégtől.

Arlejtési hirdetmény.

Az aradi kir. ügyesség felügyelete alatti aradi központi, radnai, pécskai, világosi, kirjenői, borosjenői, nagybutyni és nagyhalmágyi kir. járásbírósi fogházban tartatott elítéltek és vizsgálati foglyok részére 1888. év tartamán által szükséges

meleg étel és kenyér,

nemkülönb a fogház-kórház részére orvosi rendelvény alapján kiszabott élelmi cikkek szállítását illetőleg, a kir. ügyesség hivatalos helyiségében folyó 6 év szeptember hó 10-én, reggeli 10 órakor zárt ajánlatok elfogadásával egybekötött nyilvános árlejtés fog tartatni. A zárt ajánlatok fentmondott napnak reggeli fél 10 órájáig fogadtatnak el és az árlejtés után fognak felbontatni és tárgyalatni.

Vállalkozni szándékozók tartoznak az árlejtés megkezdése előtt 1000 frtot vagy készpénzben, vagy a tőzsdén jegyzett és a fennálló szabályok szerint e célra elfogadható magyar értékpapirban a fenti összeg erejéig bánompénz fejében letenni; ugyanilyen biztosíték melléklendő a zárt ajánlatokhoz.

Az ajánlatokban határozottan kiteendő, hogy ajánló előtt az árlejtési feltételek ismeretesek és azoknak magát aláveti.

Az árlejtési feltételek a kir. ügyesség irodájában bármikor megtekinthetők.

Idegen vállalkozók azt, hogy kellő biztosítékot nyujt vagyonosi birnak s hogy rovatlan' előéletű, megbízható egyének az árlejtés megkezdése előtt hatósági bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

Aradon, 1887. évi augusztus hó 26-án.

Parecz György,

609 2—3

kir. ügyész

Férfi- és gyermek nemez-, gyapju- és szalmakalapok
cylinderek,
klakkok,
cipők, keztyűk.

Szabott áruk.

INGEK

(chiffon, ereton, oxford és zse)

alsónadrágo

gallérok, kélézők,

ZSEBKENDŐ

harisnyák.

Feste Preise.

TÖRÖK GERGELY,

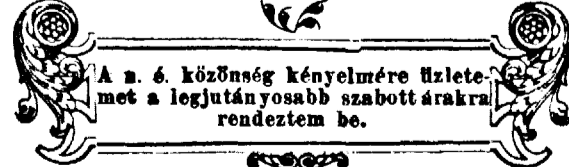
férfi-divat terme

az „ARANY EMBER“-hez

Arad, főtér 14. sz. a., Herman-palota.

Fixe Prix.

Nagy raktár utazó- és kézi bőröndökben, pénz- és dohány-tárcák, bőrkamaschnik.

Vasar- és ünnepnapon délután az üzlet zárva van.

Esernyök,

stapászak,

illatszerek,

szappanok,

fog-, haj- és ruha-kelek,

fésűk.